

menovani vrednosti, dočim je določena podpisovalna cena s 95,50 od sto. Te zakladnice bo dobivati v komadnih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 K.

Ker podpisovalna mesta ne jemljejo polodstotne odškodnine, veljajo papirji novega vojnega posojila celo le 92 K 50 v, oziroma 95 K za 100 K imenske vrednosti. Pri obeh papirjih so 5% ne obresti naknadno plačljive v polletnih obrokih.

Podpisovanje se bo končalo v ponedeljek, dne 15. maja 1916, ob 12. uri popoldne. Priglasenje se lahko izvrši pri vseh poštinih uradih, davkarjih, bankah in hranilnicah in se tam dobivajo tudi vsa natančnejša pojasnila.

„Kmetu se dobro godi!“

Slovenska mladenka iz Savinjske doline nam pošila sledeči članek:

Ob začetku vojske se je slišalo veliko zahtevljive nasproti duhovščini, češ, „farji so zakrivili vojsko!“ Posebno so o tem glasno kričali frakeljnovi prijatelji. A to je sedaj že nekoliko potihnilo. Odkar pa je začelo primanjkovati živil in so se istim cene dvignile, pa je letela in še leti vsa krivda na kmeta, češ, „Kmet je kriv draginje!“ Kmetu, tako govorijo tisti, ki nimajo lastne zemlje, gre dobro, njemu je zrastle žito, vzredil si je prašiče, pridelal v vinogradu in v sadonosniku dosti pijače, ima torej vsega dovolj. Kje pa bo denar dobil, da obresti in delavce plača, davke poravnata, je postranska stvar. No, tisto, da se je kmet trudil od ranega jutra do poznega večera, pa je tako prav, saj za drugo itak ni. Tako govorijo in mislijo in zabavljajo današnji kmečki neprijatelji. — Torej dobro nam gre, nam kmečkim ljudem. Ni še dolgo temu, kar so se neke ženske napram gospodu, ki jim je podpora izplačeval, pritoževale zoper premajhno podporo. Gospod pri davkarji jim je rekel: „Ker nimate svojih zemljišč in da boste lažje izhajale, idite kmetom pomagat delat.“ In ena je rekla in se jezila: „H kmetu pa že ne! Pri kmetih samo zeljnico in kisle mleko jedo.“ Pa niso vedno enakih misli. Nekdo je šla skupina žensk v trgovino z izkaznicami za moko. In, o joj! Moka je izvečine že vsa pošla, le nekaj koruzne je še bilo v zalogi. No, kaj pa sedaj?

„Ali hočete koruzno?“ vpraša trgovec.

„Seveda, če ni druge, bo že morala biti tudi dobra.“

Ogorčene, da ni bilo bele moke dobiti, začno po kmetovem hrbtu udrihati, češ, pri kmetu se vidi po vseh kotih kruha, me pa stradamo.

Tako je, dragi moji. Ko bi bilo treba iti h kmetu delat, vidijo vse najslabše. Dokler pa le od strani pogledujejo, pa vidijo pri njem velikanske zaloge, katere bi se mu naj, če že ne čisto, pa vsaj po večini odvzele. Kislo mleko jim mrzi, koruzni kruh pa menda škoduje. Dosti kmetij je že šlo na boben, kjer so se, kakor pravi ljudstvo, predobro imeli. Kmet nima izgovorjenega mesečnega plačila. S strahom in upom gleda v bodočnost, mu li ne bodo mraz, toča, bolezen pri živini in razne druge nezdode uničile ves trud. Biti mora do skrajnosti varčen, če noče, da mu ne gre njegovo gospodarstvo rakovo pot. Resnica je, da dobi v sedanjem času kmet veliko svoto denarja za prodano živino, a pomisli se naj, za koliko so pa tudi plačila pri popravil raznega orodja, nakupu potrebnih gospodarskih in družinskih stvari večja. Ne zabavljajte torej čez kmeta!

Ker pa vem, dragi „Gospodar“, da ne greš samo na domove v ljubljani domovini, ampak obiskuješ tudi stare znance na bojni poljani, ki se tako junaško borijo zoper zlobne nasprotnike, ponesi jim iskrene

zame otok iz želodca, odpravi belo grizo, jetiko na prsih in čisti prsa. Ako imaš naduho, pij kamilčno vođo.

5. Materna dušica. Za tople kopeli, posebno kadar si si kak ud stisnil, zvinil ali ti je postal mrtvouden, je pridjana materna dušica zelo dobra, ker krepi živčevje. Kot čaj je posebno dobra pri ženskih boleznih, krčih v trebuhu, koliki in pri glavobolu.

6. Rutica. O rutici ali vinski rutici pravijo stare zeliščne knjige: „Rutica je plemenito zelišče.“ Znan je tudi pregovor: Salvia cum ruta faciunt tibi pocula tuta (Kdor kaduljo in rutico z vinom združuje, mu nič ne škoduje). Rutični čaj je dober proti slabosti prebavi, želodčni kislini, napetosti, slizotokom, katarjem, hemoroidom, belemu toku in pri živčevnih boleznih. Kdor ima vodenico, naj pije na vino povrelo rutico.

7. Pelin. Pelin je dober, kakorkoli ga zavzivaš. Na vodi ali na vinu prevret je pa tako močan, da ga smeš vzeti samo eno kavino žlico naenkrat; na dan je 6—8 žliček dovolj. Pomaga, ako imaš slab želodec, nepovoljno prebavljanje, nobenega apetita, pri bledici in zlatenici in odganja gluste. Kdor je zelenorumen kakor jesenski travniki, suh kakor nit, komur pojema vsak dan teža in dobra volja in kdor na solnce nič sence ne vidi več za seboj, naj vzame vsako drugo uro 1 žličko pelinovega čaja. Toda brez sladkorja, sladkosnedeži! Pelin pomaga ljudem, ki imajo mnogo žolča, za to je že pred 2000 leti zapisal star modrijan besede: Pelin je odlično zdravilo za hude, čemerne ženske, ki svoje telo neprestano napajajo z žolčem in si s tem nakopajo marsikatero

ne in domoljubne pozdrave, da se pač že skoro povrnejo zmagoslavno na svoje domove.

Mesto in dežela.

—1. „Slovenski Gospodar“ je že opetovano povdarjal staro resnico, da je kmečki stan rednik vseh drugih stanov. Kmečka hiša redi druge stanove s tem, da jih vedno zalaga z ljudmi, ki gredo v mesta, trge in industrijske kraje ter si tam izberejo poklic, redi jih pa tudi z življenjskimi potrebščinami, ki jih kmet prideluje na polju, na njivi, v vinogradu, v hlevu.

Vojska je pa še prav posebno pokazala, kolikoga pomena je kmečki stan, ker brez njega ne bi bilo hrane, brez hrane ne bojevanja, brez bojevanja pa ne zmage. Obenem se je v tem času pokazalo, kako je industrija navezana na kmečki stan. Zunanji trgi so naši industriji zaprti. Če ne bi bil kmečki kapital, ki kupuje izdelke obrti in industrije, bi ti izdelki ostali neprodani in obrtnik, tovarnar, trgovec bi bili brez denarja. Industrija in trgovina torej vlečeta na se kmečki denar. Iz mest in trgov in industrijskih krajev pa ne teče toliko denarja na deželo med kmete, kakor bi bilo primerno in potrebno. V razmerju med mestom in deželo je opaziti marsikatero nedostatke. Poglejmo jih nekoliko natančneje:

1. Veliko kmečkega kapitala se naloži v industriji. V kmetijstvo se ne steka denarna sredstva skoraj od nobene druge pridobitne stroke, pač pa se na tisoče in milijone kmečkega denarja v obliki obresti od dolgov, zemljiških posojil, dedščin, vlog v banke in mestne hranilnice itd., steka v mesto, v trgovino, v industrijo. Industrija pa denarja, ki si ga v svoji stroki pridela, ne da iz rok, marveč ga porabi za se ter ga pomnoži s kapitalom, ki ji priteka iz drugih pridobitnih panog. Tako napreduje industrija, ne pa poljedelstvo. Posledica pa je, da dela industrija in trgovina navadno z velikimi dobički, dočim so na kmetih silno redka leta, da lahko reče kmet: „Hvala Bogu, letos sem dal toliko in toliko stotakov na stran.“ Ne raste kmečki profit, ampak kmečki dolgovi leto za letom zelo naraščajo.

2. Dežela pripomaga, da raste blagostanje mest. V mestu so šole, sodnije, politične in finančne oblasti, železniški osrednji uradi, bolnišnice, vojašnice, torej naprave in zgradbe, ki jih je zgradil davčni denar, katerega v veliki meri plačuje kmet. Kaj bi bila mesta brez uradov, brez šol, brez vojašnice? Kakšno vrednost bi imela mestna zemljišča in poslopja? K vsemu temu plačuje naš kmet, pa nima od tega nikakega posebnega dobička. Naprave, ustvarjene z davčnim denarjem, so torej v prid mestu, ne pa toliko deželi.

3. Z dežele se mnogo mladih ljudi preseli v mesta in odnese s seboj tudi svojo dedščino z dežele v mesto. Tudi na ta način se ljudsko premoženje na kmetih manjša, dolgovi pa rastejo. Kmečki stan žrtvuje pri tem dvoje: ljudi in denar. Iz mest na deželo pa pride le bore malo dedščin. Če ima kmečko dekle nekaj stotakov dedščine, si dostikrat rajši poišče kakega železničarja, tovarniškega delavca ali pa moža, ki ima kak „kšeft“, nego da bi se priženila na kmetijo. In kmečki sinovi le po redko dobijo na svoj dom kako bolj petično nevesto. Ta pojav ni obžalovanja vreden samo s kmečko-gospodarskega stališča, ampak tudi iz narodnega. Na deželi bi kmečko dekle s svojo dedščino ojačilo narodni živelj, gospodarsko moč slovenstva, a v mestih — saj vemo, kako je!

4. Kmečko ljudstvo beži z dežele.

bolezen. Pelin in voda dobro prevreta in skrbno čisto precejena sta dobra za umivanje rudečih, slabih, oteklih oči. Za očiščenje pljuč je jako cenjen pelinov čaj.

8. Meta. Metin čaj je krepčilen, se rabi proti krču, proti koliki in enakim krčnim boleznim. Zunanje se rabi (tudi z vinom pripravljjen čaj) za kopeli in obkladke. Sok iz mete prežene vso vročino iz glave, če si jo namažeš. Glavna snov metinega soka je mentol, ki ga dobivamo v različnih lekarniškimi oblikah za glavobol, zobobol itd.

9. Hren. Star znanec v naših vrtih je hren, ki vsebuje žvepleno olje, vsled katerega ima značilno ostrost. Zraven žveplene olja zadržuje grenko smolo, sladkor, izvlečljivo snov, gumi, škrob, beljakovino in osetno kislino. Hren se mora zmerno uživati, v preveliki meri je škodljiv za mehur. Sveže nariban hren učinkuje pri revmatičnih zobnih bolečinah, pri želodčnem krču, pri hipni težki sapi, kadar kri sili v glavo, pri omotici, glavobolu in sličnih bolečinah. Hrenov sok s sladkorjem zmešan dobro učinkuje pri vsakovrstni jetiki, če ga vsako jutro na tešče spiše po pol žlice.

10. Klinčki. Klinček, kdo jih ne pozna! Fajgelček, najgelček, rožmarin, iz tega ti pušlec nagerim, se poje po Slovenskem. Lepa rožca rdeči najgel tebi naj za pušlec bo, pravi druga narodna pesem. Ako te boli glava, stolci klinčke in se ž njimi maži po sencih. Ker vsebuje klinček izvlečljivo snov, stolci sveže klinčke in jih pokladaj na sveže rane, da omilijo bolečine.

Zeliščar s Pohorja.

Že prej smo povdarjali, da je kmečki stan hranišče za vse druge stanove, ker zalaga mesta in industrijske kraje s svežim in dobrim človeškim blagom. Mesto ali industrija tega deželi nikdar ne povrne. Kmečke občine skrbijo, da se kmečka mladina v šolah na deželi izobrazi, kmečka hiša redi otroka tako dolgo, dokler si sam ne more pomagati, nato pa zbeži z dežele v mesto, kakor godno pišče od svoje koklje. Dokler otrok sam ni imel dovolj moči za prehrano, mu je bila kmečka hiša dobra krušna mati; kakor hitro pa čuti, da ima dovolj močne peruti, očeti v mesto, v tuje kraje in tam daje tujim ljudem svoje delavne moči na razpolago. Ko pa človek obnemore, ga kaj radi iz mesta zopet pošljejo na deželo. V najboljših letih, od 15. do 25. leta, beži največ ljudi v mesta. Ali pridejo kedaj nazaj? Da! A šele tedaj, ko so v mestih in industriji pustili svoje moči. Pridejo pač nazaj, a mnogokrat kot reveži, za katere mora občina na njihova stara leta plačevati velike svote v hranilnicah, bolnišnicah ali jih na kak drug način podpirati. Oni pa, ki so se slučajno obogatili, ne pridejo več nazaj, ampak uživajo svoje premoženje v mestu. Tako se zopet premoženje na deželi manjša, v mestih pa rase.

5. Tudi bogati kmečki ljudje bežijo v mesta. Bogataš si misli: če moram plačati davek, grem tje, kjer ga je manj plačati in kjer imam več ugodnosti in zabave, torej v mesto. Mnogoteri mesto ima namreč tako davčno politiko, da se davki in doklade nižje kot na deželi. Mesto ima dobra prometna sredstva in nudi dovolj prilike za zabavo. Zato se mnogoteri, ki si je na deželi zaslužil denar, pozneje odseli v mesto, kjer zauživa svoj denar. Na deželi pa ostanejo revnejši ljudje. Dežela postaja tako vedno revnejša, mesta pa bogatejša. Bogatejša občine pa morejo svojim prebivalcem nuditi vedno večje ugodnosti in prijetnosti. Tako vlečejo na se vedno več ljudi, prebivalstvo na deželi pa se vedno bolj redči, množi pa se uboštvo in pomanjkanje delavskih sil.

6. Vojaštvo odvzame kmečkemu stanu obilo najboljših moči. Dežela daje največ vojakov, ki služijo v najboljših letih. Vrhu tega pa kmečki in viničarski sinovi, ki so služili 2 ali 3 leta pri vojakih in so si zaslužili kakoz zvezdo na ovratnik, navadno ne gredo radi nazaj. Veliko jih ostane v mestu, gredo v fabrike ali pa k železnici. Drugi služijo dalje, dokler si zaslužijo pravico za kako majhno uradniško mesto. Bivši časniški slugi pa kaj radi vstopijo pri kaki gospodi kot kočijaži, slugi, vratarji ali poduradniki. Vojaštvo je s svojimi kasarnami, skladišči, fabrikami naseljeno po mestih. Veliko trgovin živi od njega. Kmetje pošiljajo denar svojim sinovom pri vojakih. Veliko bolj teži vojaščina kmeta kot druge stanove že radi tega, ker se mesto sina mora za delo najeti in plačati hlapec.

To so gola in suha dejstva, ki spričujejo, kako se ljudska in denarna moč mest in industrije ojačuje na škodo kmečkega prebivalstva. Ta dejstva izpričujejo, da ni in ne more biti govora o kakih prednostih, ki jih uživa dežela na škodo mest in industrijskih krajev. Nasprotno mora vlada skrbeti za to, da se dežela ne slabi vedno bolj in bolj v ljudskem in gospodarskem oziru. V tem smislu je blagopokojni poslanec Povše pred leti izgovoril na zborovanju Slovenske Kmečke Zveze v Mariboru sledečo znamenite besede:

„Ti vlada glej, da se iz kmečkega telesa ne bode odtakalo še več zdrave tolipotrebne krvi, ampak poskrbi, da bo kmečko telo ostalo čilo in krepko!“

Za varstvo mladine.

Mnogo otrok je v sedanji vojski izgubilo svoje očete, svoje reditelje. Število zapuščenih in zanemarenih otrok je vedno večje. Srečen otrok, ki ima dobro mater ali sorodnika, ki ne skrbi samo za njegov telesni, ampak tudi dušni dobrobit! A v vsakdanjem življenju vidimo, da žal dandanes posebno po mestih, pa tudi na deželi število otrok, za katerih vzgojo se žal nihče mnogo ne zmeni, raste. Gre se tukaj pred vsem za otroke, ki so odrasli ljudski šoli. Mnogi dečki in deklice v starosti 13 do 16 let tavajo brez nadzorstva po ulicah in šumah, najdeš jih pa tudi v gostilni, kjer se mnogi vedejo kot stari pijanci. Radi premale skrbi za te otroke se dandanes polnijo ječe z mladoletnimi tatovi.

V raznih deželah so se že izdale proti tej kugi važne odredbe. In dne 28. aprila t. l. je izdalo tudi štajersko cesarsko namestništvo odredbo proti podivjanosti in pohujšanju šoliodrasle mladine. Ta odredba, katero kot prijatelji mladine iskreno pozdravljamo, določa:

1. Mladini je prepovedano kaditi tobak na javnih cestah in ulicah.

2. Obiskovanje gostiln, kavarn itd. je mladini, ako ni v spremstvu starišev, sorodnikov, gospodarjev, učiteljev itd., sploh prepovedano. Po 9. uri zvečer (od dne 1. oktobra do dne 30. aprila po 8. uri) je mladini obisk gostiln in kavarn tudi v spremstvu starišev, varuhov ali drugih odrašenih oseb popolnoma prepovedan. V slučaju, da se ta prepoved ne upošteva, se ne kaznuje samo spremljevalec in dotični mladič, ampak tudi gostilničar. Izjema je samo tedaj, ako se na potovanju ali izletu po določen uri v svrhu okrepčila večerja.

3. Mladini je brezdelno pohajkovanje po javnih cestah in ulicah po 9. uri (v času od 1. oktobra do 30. aprila po 8. uri) zvečer strogo prepovedano. Politična oblast sme v to svrhu določiti tudi bolj zgodnje ure.

4. Lastnikom malih gledališč, igrišč in sličnih podjetij je strogo prepovedano, dovoliti vstop neodraščeni mladini, ako je tudi v spremstvu odraslenih.

5. Prepovedano je mladini prodajati nepotrebne potratne reči, lišp in igrača.

6. Med neodraščeno mladino se prištevajo deklice in deklice pred dopolnjenim 16. letom.

7. Ta določila se morajo nabiti v vseh gostilnah, kavarnah, igriščih itd.

8. Prestopki zoper ta določila se bodo kaznovali po politični oblasti z globo od 2—200 K ali pa z zaporom od 6 ur do 14 dni. Kaznovan bo v prvi vrsti spremljevalec mladoletnega in pa lastnik gostilne ali kavarne. Gostilničar lahko vsled tega prestopka izgubi tudi pravico do nadaljnjega izvrševanja svoje obrti.

9. Obiskovanje kino-gledališč je mladoletnim dovoljeno le tedaj, ako se predstave končajo pred 8. uro zvečer in ako je tvarina predstave taka, da se mladina ne pohujša.

10. Prepovedano je mladini prodajati alkoholnih pijač.

11. Ta odredba je stopila dne 28. aprila 1916 v veljavo.

Dajte nam več delavnih moči!

Slovenska žena iz Loke pri St. Vidu pri Planini nam piše:

Oblastva nam kar dan za dnevom s posebnimi odloki naročajo, kako naj pridno delamo, vsako ped zemlje obsejemo, dovolj krme pripravimo, gledamo, da se bo dosti žita in drugih živil pridelalo itd. Pisati je lažje, kot taka povelja izvrševati, posebno letos, ko nam tako silno manjka delavnih moči in nam povrh še slabo vreme dan za dnevom nagaja pri našem poljskem delu. Pa ne smete si misliti, da se samo po senci sprehajamo, kakor se po mestih to vidi. V zadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ ste pisali, da bo letos treba dovolj živinske krme spraviti na hleve, pa da bi se veliko fižola, koruze, krompirja in svinjske reje pridelalo. Dobro bi to bilo za nas, boljše kot za vas, ko bi nam bilo mogoče vse tako lepo izvršiti, kakor vi na list napišete, pa kako bomo delale povsod na njivi, ker koruza ne rase drugače, nego da se jo zmiraj okopava. Huda bo letos, huda zaradi košnje, ker je veliko hiš, kjer so ostale samo žene z majhnimi otroki doma. Sedaj pa naj gre ena sama ženska v kuhinjo, k svinjam, h govčedi, potem pa še na travnik kositi, sušiti in spravljati. Pa pride dež in nam suho seno namoči, ker je pre malo ljudi za spravljanje na razpolago. Moškega pa letos ne bo dobiti niti za zlat denar. Obračamo se torej z nujno prošnjo do vojaških in političnih oblasti: Dajte nam za letošnje poletje po več tednov vsaj starejše črnovojnike domov, da nam bodo pomagali pokositi travnike in spraviti seno.

Konec ustaje na Irskem.

Ustaja na Irskem, o kateri pišemo v uvodnem članku, je izbruhnila na Velikonočni ponedeljek, dne 24. aprila. Zadnjega aprila pa so se voditelji ustašev v mestu Dublin brezpogojno udali angleški vojni sili. En teden so bili uporni Irski gospodarji v Dublinu, kjer je bilo središče ustaje. Najhujši boji med ustaši in vojaštvom so bili dne 24., 27., 28., 29. aprila. Ustaši so se polastili najvažnejših delov mesta ter so s streljem, iz oken in sploh z višjih krajev z navadnimi in strojnimi puškami ter dvema topovoma streljali na angleško vojaštvo. Mesto je na več krajih gorelo. Dne 29. in 30. aprila so vojaške čete generala Frencha ustaše obkolile, tako da je bil za nje vsak uspeh izključen, dasiravno je bilo baje 120.000 upornih Ircev proti Angležem. Poštno poslopje, kjer je bil glavni stan ustašev, je vojaštvo s topova popolnoma razstrelilo. V nedeljo zjutraj je bil položaj za ustaše že tako kritičen, da so z vseh svojih postojank razobesili bele zastave. Proti poldnevu je nato večina upornikov odložila orožje in se udala. V ponedeljek, dne 1. maja, pa so se udali vsi ustaši. Cele trupe upornih Ircev je gnalo angleško vojaštvo v zapore, odkoder jih spravijo v London. Najlepši del mesta Dublin je v razvalinah. Od poštnega poslopja stojijo gole stene. Koliko ljudi je padlo v pouličnih bojih, še dosežati ni znano.

V tej ustaji so se godile velike silovitosti. Uporniki so streljali na neoborožene častnike in vojaške, tudi ženske, ki so se pridružile ustašem, so z revolverji od zadaj streljali na vojaštvo. Kajpada so angleški vojaki v pomnoženi meri vrnili te silovitosti ter so po ulicah morili nedolžne ljudi. Voditelja upornih Ircev, lorda Kasementa, katerega so dne 21. aprila zasačili, ko je hotel iz ladje izkrcati orožje za uporne Irce, so Angleži ujeli. Kasement pride še z drugimi upornimi voditelji pred sodišče. Kot kazena najbrž čaka smrt.

Italijansko bojišče.

Boji na tem bojišču so krajevno omejeni, povečini topovski boji. Pri Bovcu so naši dne 26. aprila iztrgali Italijanom važno oporišče na Rombonu. Koderkoli so Italijani napadli, bodisi na primorski, bodisi na koroški in tirolski fronti, povsod so bili njihovi napadalni poskusi odbiti. Dne 29. aprila je Italijan zopet obstreljeval Gorico. Naši letalci pa so isti dan zopet obiskali nekatera italijanska mesta na Benečanskem in so z uspehom metali bombe. Kadorna se je, kakor poročajo novejšje vesti, pomaknil bližje k južnemu Tirolu. Morda bo na tej fronti poskušal srečo, katere ni našel ob Soči.

Borba za Kol di Lana.

Napadalno točko Italijanov v bojih v Dolomitih tvori ozemlje Monte Kristalo in južno od tam ležeča gora Kol di Lana. Oboje vežeta Ampeco in Falcarego-cesta, ki po naravi ločita obojni fronti. Posrečilo se je Italijanom, da so jo prekorajčili v južnem odseku pri Totani na Kol di Lana, izjalovilo se jim je jo pa prekorajčiti v izhodnem odseku, kjer tvorijo križišče v miru zelo obiskovane toplice Sluderbah. Za Kol di Lana so žrtvovali Italijani 10.000 mož. Italijani hočejo priti iz doline Kordevole v dolino Passa do Avisio. Sovražniku preostaja le cesta skozi Kordevole in prelaz Pordoi, da pride tja, ki ga zapira v obliki gradu naprej potisnjeni Kol di Lana, ki presega 2064 metrov visoko cesto Falcarego, Kordevole pa za 1000 metrov. Za njim stoji Monte Seim, mimo njega vodijo novo zgrajena pota v dolino Korvara in v dolino Passa. Visoko nad potokom Kordevole vodi cesta na strmi rob Kol di Lana. S težkimi topovi na obeh straneh soteske Kordevole so pridobili Italijani cesto. Počasi napredujejo so preplazili strmine južnega roba in se zakopali pred najsprejnejšimi predpostojankami avstrijskih utrd, ki so se držale v čezurnem neprekinjenem boju kljub neprestanemu bobnečemu ognju nasproti vsem napadom sovražnika. Pot čez sedlo Pordoi je pa Lahom prejkotslej zaprta. Zadnje dni o bojih za Kol di Lana ni nobenih posebnih poročil.

Težki boji na južnem Tirolskem.

Črnovojniki Mihael Karner, doma oči Marije Snežne na Velki, piše svojemu prijatelju s tirolskega bojišča:

Na naši fronti smo ta mesec doživeli najhujše dni, kar jih pomnim v sedanjih vojski. Sovražnik je hotel nas in naše postojanke s strašnim artilerijskim ognjem popolnoma uničiti. Ko je mislil, da je artilerija storila svojo nalogo, je navadno prešel k infanterijskemu napadu, a je bil vsakokrat odbit. Tako se je do danes, dne 22. aprila, ponavljalo vsak dan zaporedoma. Sovražnik je imel ogromne izgube, mi pa malo. Žal, da smo Slovenci v teh bojih izgubili dva vrla tovariša: Jožeta Vidriha in Anton Ježa, ki so ju Italijani ujeli.

Ob koroško-italijanski meji.

Slovenski fantje nam pišejo: Nahajamo se že četrty mesec na koroško-laški meji. Polentar se trudi na vse moči, da bi nas pregnal s strmih planin. Mi se držimo trdno kot skala v visokem gorovju. Hvala Bogu, da je že postalo bolj toplo, a snega je še tu vedno dovolj. Tudi noči so še mrzle. Lahi nas še vedno pozdravljajo z granatami in šrapneli, a le slabo zadenejo. Granate treskajo v skale ali niti vinarja škode ne napravijo. Po nekaterih krajih je mnogo suhih mecesnov. Enkrat so nas Lahi grozno pozdravljali z granatami, ali zadeli niso veliko. Naenkrat je udarila granata večjega kalibra med suho dreve, železni kos in kamenje so kar zažvižgali po zraku in par dreves je na drobne kosce raztreščilo. Imeli smo potem fina drva za kuhinjo, ki nam le po noči kuha. Imamo jako dobrega stotnika, ki nam preskrbi večasih jako vesele urice. Kupil nam je harmoniko in druge instrumente, zbral pevce itd. Polentariji slišijo, kadar se pevci oglasimo. To jih gotovo jezi. Streljajo salvo za salvo, da nad nami čivka krogel, kakor da bi se čebele rojile, a mi se ne zmenimo za to. Igramo, pojemo in delamo naprej, kakor da bi nič ne bilo. Skoraj bo preteklo leto, kar stojijo Lahi na tistem mestu, kjer so bili v začetku. Dokler živimo Slovenci, si verolomni Lahi ne bodo kuhali polente na naših slovenskih tleh.

Kratek čas nam tudi dela „Slovenski Gospodar“, ki nas kot naš stari prijatelj obišče vsak teden. Pristrčni pozdrav vsem bralcem in bralkam našega „Slovenskega Gospodarja“! — Gorjanc Franc, Arnuš Stanko iz Središča, Črešnar Metod iz Sv. Kuničunde na Pohorju, Kovčec A. iz Sav. dohne in Kovačič J. iz Bizeljskega.

Slovenci, glavo po koncu!

Josip Štukelj, predmojster pri 30.5 cm možnarski bateriji štev. 7-II. vojna pošta štev. 91, nam piše dne 25. aprila z italijanskega bojišča:

Ko se je letos začel postni čas, torej čas molitve in premišljevanja trpljenja Kristusovega, smo imeli tudi mi slovenski fantje in možje večkrat priloznost porabiti čas v ta namen. Zdelo se mi je, kakor da sem doma, posebno po nedeljah, ko sem čital v

„Slovenskem Gospodarju“ postno pridigo. Na Veliko soboto, ko je nastopil čas, da se delijo piruhi in blagoslovijo jedila, nam je začel tudi naš bogokleti nasprotnik pošiljati „pisanke“ ter jih sipal po nas, kakor za stavo. Akoravno nismo bili z njimi posebno zadovoljni, vendar smo mu prav pošteno vrnili, kakor si je zaslužil. Se celo na obed smo Labe povabili in se jih je lepo število pridružilo, seveda primorani in kar brez orožja. To smo pa storili zato, da nam danes ali jutri ne bodo prebaivali, češ, lepiti pisanke smo vam poslali, pa jih nam niste vrnili.

Na Veliko soboto že pozno zvečer je prišlo povelje, da moramo nastopiti in sicer: Ogrji skupaj, Nemci skupaj in Slovenci zopet skupaj, nakar smo začeli peti velikonočne in nekatero narodne pesmi. Ker je bil poveljnik Oger, so imeli Ogrji prednost in začeli prvi peti, potem Nemci in nazadnje Slovenci. Ko pa smo nekali, je rekel, častniški namestnik: „Niemand kann so schön singen, wie die Slovenen.“ („Nihče ne zna tako lepo peti, kakor Slovenci.“) Nato nam je razdelil nekaj pravih dobrih smodk. Zatorej, slovenski fantje: Glavo visoko! Skloni jo samo takrat, kadar žvižga sovražna krogla v smeri proti tebi!

Na Veliko nedeljo smo šli k sv. maši. Akoravno ne v cerkev, vendar smo slišali tudi pridigo in bil sem zelo vesel, da sem po dolgem času vendarle mogel biti pri maši. Popoldne smo šli v gledališče, katero so priredili na Krasu samo zaradi nas vojakov. Posebno zanimivi in veseleži so bili za mene Veliki ponedeljek in torek. V ponedeljek sem imel službo na opazovališču. Naenkrat slišim po telefonu: „Tukaj korporal Štukelj.“ Ime mojega strica. Nahaja se tudi na bojišču in sicer prav blizu mene. Govorila sva par besed telefonično, ko sem bil pa službe prost, sem prosil častnika in dovolil mi je, da sem šel obiskat strica. Kako sva bila vesela oba, ne morem popisati, da se po tako dolgotrajni vojski in vedno na bojišču vendar enkrat snideva zdrava in vesela. Imel sem pa dovoljenje 24 ur izostati in nudila se mi je lepa priloznost, katero sem tudi porabil, in sicer, da sem opravil sv. spoved in prejel sv. obhajilo. Ves srečen sem se vrnil zopet nazaj k mojim tovarišem, s katerimi vred pozdravljam vse čitatelje „Slovenskega Gospodarja“, vse znance in sorodnike ter ostanem zvest branitelj naše ljube slovenske domovine.

Turška bojišča.

Trdnjava Kut-el-Amara se udala.

Velik, hud udarec je zajel Angleže in zlasti še njihove politične voditelje, ki se nahajajo sredi med velikimi irskimi in vojaško-nabornimi težavami. Trdnjava Kut-el-Amara je padla. In v njej se je angleški general Townshend dne 29. aprila s celo svojo obkoljeno armado, ki je štela okoli 13.000 mož, brezpogojno udal turškim oblegalcem. Angleži so ponudili en milijon funtov šterlingov, ako bi smeli s svojo armado svobodno odkorakati iz mesta, a Turki so to ponudbo odklonili. Celih 145 dni je bila trdnjava obkoljena od turške armade. Angležem so živila skoro popolnoma pošla, kakor svoj čas posadki v Przemyslu. Pred udajo je dal general Townshend uničiti topove in strelivo. V trdnjavi se je nahajalo med 13 tisoč vojakov 5 generalov in 500 častnikov. Od časa do časa so skušali Angleži spraviti v oblegano mesto živila po zraku. Zrakoplovci so metali vreče moka v posebne nastavljene mreže, a to ni mnogo izdalo, ker so turški letalci motili delovanje angleških. Angleži so poskušali tudi z neprestanimi sunki proti turškim četam v Mezopotamiji pripomagati obkoljeni armadi v Kut-el-Amari do rešitve. Pa vse je bilo zaman. Angleške čete so bile pre malo številne in preslabe v primeri s turškimi in vrh tega so vsepovsod trčile ob močne utrdbe, ki so jih napravili nemški pionirski oddelki. Mesto Kut-el-Amara leži ob reki Tigris kakih 350 km zračne črte od Perzijskega zaliva. Bagdad, do katerega so hoteli priti Angleži, pa leži kakih 160 km severno od Kut-el-Amare (zračno razdalje Trst—Dunaj).

V Turčiji je padeč te trdnjave izzval velikansko veselje. Ves Carigrad je bil več večerov razsvetljen in okinčan z zastavami. Turškemu veselju pa odgovarja angleška žalost. V boju s Turki Angleži še niso dosegli nobenih posebnih uspehov, temveč skoraj same poraze. Hoteli so vzeti Dardanele in se polastiti Carigrada, pa ni šlo ter so morali umakniti svoje čete z galipolskega polotoka. Hoteli so od Perzijskega zaliva prodirati proti Bagdadu in spraviti v svojo oblast mesto, ki je z ozirom na bagdadsko železnico, katerega je v nemški oblasti, velikega pomena. Pa tudi ni šlo in njihove čete so prišle v turško ujetništvo. Sedaj Angleži ugibajo, kje bi nanovo začeli, da dosežejo zmago, pa ne zopet poraz.

Francosko bojišče.

Pred Verdunom se vrši borba za posamezne po-